

Η ΚΟΥΤΡΑ

Μετὰ νύκτα τα-
ραχώδη κραυγῶν,
καὶ ὀργῶν, πόσον
ἀηδὴς εἶνε ἡ ἀφύ-
πνισις ἐν μέσῳ τοῦ
πνιγερῶς ἀπὸζοντος
ἀποφαγίων καὶ οἶ-
νου δωματίου, ἐν μέ-
σῳ τῶν κενῶν φια-
λῶν καὶ τῶν τεθραυ-
σμένων πινακίων! ἡ
κεφαλὴ εἶνε βαρεῖα,
τὸ σῶμα συντετριμ-
μένον, ἡ γλῶσσα
γλοιώδης· ἀπεριγράπτου ἀηδίας ἐ-
ρυγὴ ἀναδιδάσκει εἰς τὸ στόμα ὡς
ἔμετον ὅ,τι μετ' ἀκορέστου γαστρι-
μαργίας ἐρρίφθη τὴν νύκτα εἰς τὸν
στόμαχον.

Εἰς τοιαύτην ἀφύπνισιν ἐξηγέρ-
θημεν μετὰ τὴν κραυγὴν τῶν
ἀπὸ τῶν ἐξωστῶν pantalonnades,
τῶν «ἀνδρῶν Ἀρκάδων» καὶ τοῦ
«μετὰ ἡ ἀνευ τῆς Εὐρώπης». Ἡ-
νοῖζαμεν τὸ παράθυρον ἑκτοτε, ρεῦμα καθαροῦ ἀέρος εἰσώρ-
μησε καὶ ἐξεδιώξε τὴν μεμολυσμένην ἀτμόσφαιραν· ἀλλ' ἡ
δίχη τῆς Κούτρας φέρεῖ εἰς τὸ μέσον τὰς ἀπλύτους καὶ
κεκηλιδωμένας ὀθόνας, καὶ ἀναδίδεται πάλιν ἡ βαρεῖα ὁσμή,
καὶ καταλαμβάνει ἡμᾶς αὖθις ἡ ἀηδὴς ἀπόγευσις τῶν
πατριωτικῶν ὀργῶν.

..

Ἀτυχέστερον ἔθνος τοῦ ἐλληνικοῦ δὲν ὑπάρχει βεβαίως
ἐπὶ τοῦ κόσμου. Μετὰ ἐξηκονταετῇ ἐλευθερον βίον, βίον,
ὃν διήλθεν ἐπὶ ποδός, μετὰ τὸ ὄπλον ἐπὶ βραχίονος, καρδο-
κοῦν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὴν πραγματῶσιν τοῦ ἐθνι-
κοῦ ιδεώδους, ἀποδιώξαν πᾶσαν ἰδέαν ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ
χάριν τῆς μεγάλης ιδέας, μείναν πτωχόν, ἀγράμματον, ἄ-
νευ γεωργίας, ἀνευ βιομηχανίας, βυθισθὲν μέχρι λαιμοῦ εἰς
τὸ χρέος διὰ τὰ ἔχη στρατὸν, μετὰ ἐξηκονταετῇ βίον, τὴν
ὥραν τῆς ἐνεργείας, εὐρέθη διπλωματικῶς καὶ στρατιωτι-
κῶς ἀνίστατον οὐ μόνον μέγα τι νὰ διαπράξῃ, ἀλλὰ τὴν τι-
μὴν τοῦ καὶ νὰ σώσῃ.

Διπλωματικῶς ἀντὶ δαφνῶν συνέλαξε λάχανα καὶ στρα-
τιωτικῶς ἀντὶ θριαμβευτικοῦ τροπαίου ἔστησεν εἰς τὰ σύν-
ορα μνημεῖον αἰωνίου αἰσχύνης: τὴν Κούτραν.

Ὡς ὑπὸ τὴν ἀκεραίαν λάμψιν ἀστραπῆς συναρπάζει ἐνίο-
τε τὸ βλέμμα θαυμασίαν τινὰ θεάν, ὑπὸ πυκνῆς σκοτίας
τέως κεκαλυμμένην. ὑπὸ τὴν βραχυχρόνιον λάμψιν τῶν πυ-
ροβόλων κατὰ τὰ σύνορα μετὰ χαρᾶς καὶ ὑπερηφανείας
εἶδομεν διαγραφόμενα ἀληθῆ τινα στρατιωτικὰ παραστή-
ματα· πιθανὸν τὸ πολύτιμον αἷμα τῶν πεσόντων νὰ ἐχύθη
εἰς μάτην· πιθανὸν ἂν ἐπιπτεν εἰς ἔφοδόν τινα, ἣν ἡ νίκη
καθίστα ὀνομαστήν ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ν' ἀπέκτων διὰ τῆς αὐ-
τῆς θυσίας, ἣν ὑπέστησαν, τὴν θυσίαν τῆς ζωῆς των, πε-
ρισσότερον δόξαν. Θὰ ἦσαν περισσότερον εὐτυχεῖς, ἀλλ' ὅχι
καὶ περισσότερον ἀνδρεῖοι· καθῆκον εἶχον ν' ἀποθάνωσιν ἡ-
ρωϊκῶς, ἀλλ' ἡ τύχη τοῦς κατεδίκασε ν' ἀποθάνωσιν ἀ-

χρήστως, ἀνευ τῆς ἀνακτῆσεως ἐλαχίστης ἐλπίδος ὑπὸ
δούλου ἐδάφους· ἡ γενναϊότης ὅμως δὲν μετρεῖται μετὰ τὴν
χρησιμότητα, ὅπως οὐδὲ ἡ ὀλκὴ τοῦ τηλεβόλου ἐκ τῆς ἐ-
πιτυχίας τοῦ στόχου.

Ἡ παραγνώρισις τῆς στρατιωτικῆς ἀρετῆς τῶν ἀνδρῶν
τούτων θὰ ἦτο βεβαίως ἀγνωμοσύνη· ἀλλὰ δὲν πρέπει πάλ-
ιν νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον· δὲν πρέπει ν' ἀνα-
γάγωμεν εἰς ἐποποιίαν τὰ τελεσθέντα ἐν τοῖς συνόροις, ν'
ἀνεύρωμεν ἐν αὐτοῖς ἐπικινῆσιν τοῦ 21 καὶ νὰ τονίσωμεν
διθυράμβους εἰς τὴν πατροπαράδοτον ἀνδρείαν μας.

Πῶς; τόσον ἐξευτελιστικῶς ταπεινὴν ἰδέαν ἔχουσι τινες
περί τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων ὥστε χαρακτηρίζουσιν ὡς ἡ-
ρωϊσμὸν τὸ ἀπλοῦν καθῆκον τῆς ἀμύνης τῆς Πατρίδος; δι-
ότι δὲν ἔφυγε προτροπᾶδην πρὸ τοῦ ἐχθροῦ ὁ στρατὸς ἡμῶν
ἠνδραγάθησεν; Ἐν Ἑλλάδι ἀπονέμεται τὰ παράσημα
τοῦ ἡρωϊσμοῦ μεθ' οἷας εὐκολίας καὶ τᾶλλα παράσημα!
Τίς ἄλλος στρατὸς δὲν θὰ ἔπραττε τὸ αὐτό; Καὶ δὲν ἐ-
πράξαμεν τίποτε. Φαντάσθητε ἂν ἐκυριεύαμεν τὰ Γιάννινα,
ἂν εἰσηλαύνομεν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην! Θ' ἀνηγείρομεν
πάνθεον διὰ τοὺς ταγματάρχας καὶ λοχαγούς, θὰ ἐπληρῶ-
μεν τὰς πλατείας καὶ τὰς λεωφόρους ἀνδριάντων ἀνθυπο-
λοχαγῶν καὶ ἀνθυπασπιστῶν, θὰ ἐστήνομεν πανταχοῦ μαρ-
μαρίνας προτομὰς τῶν ὑποδεκανέων καὶ σάλπιγκτων. Νο-
μίζει τις ὅτι καταγόμεθα πάντες ἐκ τῆς Ταρσακόνος, ἣν
μετὰ τόσον ἐξόχου δηκτικότητος ἐξύμνησεν ὁ Ἀλφὼνς
Δωδέ. Ἐξάπαντος τὴν ἰδίαν πετρεὶν τοῦ αὐτοθαυμασμοῦ
ἔχομεν.

Δεδοξασμένη ἔστω ἡ μνήμη ἐκείνων, οἵτινες ἔχυσαν γεν-
ναίως τὸ αἷμα των ὑπὲρ Πατρίδος. Τιμῆς ἄξιοι πάν-
τες οἱ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἀνδρείως ἀγωνισθέντες· ἀλλ'
ὅ,τι ἔπραξαν οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος ἰδίως στρατιωτικοὶ δὲν
εἶνε εὐεργασία πρὸς τὴν Ἑλλάδα, εἶνε καθῆκον. Ἐπαγγελμα-
αὐτῶν ἔχουσι τὸ νὰ εἶνε ἀνδρεῖοι ὡς οἱ ἱερεῖς τὸ νὰ εἶνε εὐ-
λαβεῖς. Ὅταν ἀποθνήσκωσιν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἐκ-
τελοῦσι· ἀπλῶς τὴν ὑπηρεσίαν των, τὸ λαμβάνειν πληγὰς
συμπεριλαμβανέται εἰς τοὺς ὅρους τοῦ συμβολαίου τὸ ὁ-
ποῖον ἔχουσι συνάψαι μετὰ τὴν Πατρίδα. Οὐδὲ δύνανται νὰ
εἴπωσιν ὡς ὁ Κοριολανὸς τοῦ Σκίτσπηρ:

«Δὲν ἠμπορῶ νὰ πείσω τὴν καρδίαν μου νὰ λάβω ἀμοιβὴν διὰ τὴν πλη-
ρώσω τὸ ξίφος μου.»

Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν ἀ-
παντᾷ λίαν εὐγλώττως περὶ τοῦ ἐναντίου.

Ἐξετέλεσαν ἀπλῶς τὸ καθῆκόν των· καὶ ἦτο φυσικῶ-
στατον νὰ τὸ ἐκτελέσωσι, ἀφ' οὗ ἦσαν Ἕλληνες καὶ εἶχον
τὴν γενναϊότητα εἰς τὸ αἷμα των καὶ εἰς τὰς ἐθνικὰς μας
παραδόσεις· τερατῶδες μόνον ἦτο τὸ νὰ εὐρεθῶσιν ἀξιω-
ματικοί, οἵτινες νὰ κυλίσωσιν εἰς τὸν βόρβορον τὴν τιμὴν
τῆς Ἑλλάδος.

Καὶ εὐρέθησαν τοιοῦτοι παραδόντες εἰς γάστρωνας
Μπεκῆς ἀγάδες τὸ ξίφος των, τὸ ὁποῖον τοῖς ἔδωκεν ἡ πα-
τρίς ὡς χαλύβδινον ὄπλον ἀνδρείας καὶ οὐχὶ ὡς ἀτιμωτι-
κὸν ἐνέχυρον παραδόσεως, εὐρέθησαν Ἕλληνες ἀξιωματικοὶ
περικυθέντες ὡς ἀγέλη ὑπὸ τοὺς κολαφισμοὺς καὶ τοὺς ἐμ-
πτυσμοὺς τουρκικοῦ καὶ ἐβραϊκοῦ σκυλολογίου ἀνὰ τὴν
Μακεδονίαν, ἥτις ἤλπιζε νὰ τοὺς ἴδῃ προχωροῦντας νικη-
τὰς καὶ τοὺς εἶδε συρμένους αἰχμαλώτους.

Ἦθελον νὰ σώσωσι τὴν πολυτίμον κεφαλὴν των ἐπὶ τῶν
ὤμων των οἱ γενναῖοι· ἐφοβήθησαν νὰ κλείσωσι τοὺς ὀ-
φθαλμοὺς των εἰς τὸ σκότος τοῦ θανάτου καὶ ἀφῆκον αὐ-
τοὺς ἀνοικτοὺς διὰ νὰ ἴδωσι τὴν ἀτίμωσίν των.

Βεβαίως δὲν εἶνε πάντες οἱ κατηγορούμενοι ἀνανδροί,